

Rezumat

Teză de abilitare

Înțelegerea mecanismelor tulburărilor psihice printr-o abordare multidisciplinară

Teze de abilitare intitulată „Înțelegerea mecanismelor tulburărilor psihice printr-o abordare multidisciplinară” reprezintă punctul de plecare în desăvârșirea propriei cariere academice și totodată un sinopsis a celor mai importante realizări profesionale de până în acest moment. În consecință, teza cuprinde două părți: prima parte intitulată „Realizări profesionale, academice și științifice” conține 3 capitole și însumează principalele arii de interes științific. Partea a doua, intitulată „Viitoare proiecte profesionale, academice și de cercetare” detaliază principalele proiecte ce doresc a fi implementate împreună cu echipele de cercetare din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași, Institutul de Psihiatrie „Socola” Iași, și nu numai.

Am absolvit Facultatea de Medicină din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași în anul 2000, începând în același an și studiile doctorale sub coordonarea domnului profesor Vasile Chiriță. În ultimii douăzeci de ani am absolvit examenul de medic specialist atât pentru specializarea de Psihiatru cât și Medic Legist, am absolvit un master cu titlul Intervenție Psihosocială și Psihoterapie, am dobândit certificatul de studii complementare în Îngrijiri Paliative în urma unui curs cu durată de doi ani și am absolvit cursul „Managementul Serviciilor de Sănătate” organizat de Școala Națională de Sănătate Publică.

În anul 2003 am început cariera academică devenind Preparator Universitar la Disciplina Psihiatrie din cadrul Facultății de Medicină a Universității „Grigore T. Popa” din Iași, promovând ulterior până la gradul de Conferențiar Universitar în cadrul aceleiași discipline. În tot acest timp am contribuit la modernizarea curriculumului de studiu din cadrul disciplinei, la înființarea unei noi catedre în 2013, cea de Îngrijiri Paliative pe care am condus-o timp de doi ani, la înființarea unui curs opțional intitulat „Medicina Adicțiilor” iar întreaga activitate academică este completată de publicarea în calitate de editor și autor a opt volume cu cod ISBN.

Activitatea științifică începută în cadrul doctoratului a continuat prin participarea ca membru în echipe de cercetare și ulterior investigator principal în diverse trialuri clinice. Activitatea științifică, desfășurată permanent, este legată și asociată cu activitatea medicală și didactică și se concretizează prin elaborarea a 8 cărți, peste 40 de articole publicate în extenso, dintre care 26 articole indexate ISI, 12 ca autor principal și 16 articole indexate BDI. Sunt deasemenea editorul revistei „Bulletin of Integrative Psychiatry”, „Revistei Medico-Chirurgicale” și a „Romanian Biotechnological Letters”. Activitatea științifică a fost apreciată, de asemenea, prin citări în reviste de specialitate - 215 de citări Colecția de bază Web of Science, și prin intermediul indexului Hirsch 7 din Web of Science Core Collection.

Interesul meu deosebit pentru domeniul psihiatriei este susținut de faptul că tulburările psihiatrice sunt patologii care sunt încă departe de a fi pe deplin înțelese și care prezintă un mare impact negativ asupra funcționalității individuale. Desigur, se fac pași în direcția înțelegerii bazei biologice și moleculare a principalelor patologii psihiatrice, dar până în prezent nu există un marker biologic fiabil decât cel care poate fi utilizat în psihiatrie, iar diagnosticul se stabilește în baza unor criterii clinice. O mai bună înțelegere a pacientului orientează către o bună gestionare a cazului și favorizează un rezultat mai bun. Acesta este motivul pentru care trebuie să caracterizăm bine pacientul în special în ceea ce privește starea sa biologică. În ceea ce privește acest aspect particular, nu avem în acest moment biomarkeri specifici pentru diagnosticul unei anumite boli psihiatrice și nici alți parametri care ar putea orienta alegerea unui medicament psihotrop specific pentru pacient. De asemenea, există câteva terapii fiabile pentru unele dintre tulburările psihiatrice, dar există și cazuri, inclusiv demență, schizofrenie sau dependență în care tratamentul disponibil poate fi inefficient.

Având în vedere aceste aspecte, activitatea noastră a fost concentrată pe o mai bună înțelegere a mecanismelor care stau la baza în aceste condiții psihiatrice, inclusiv stresul oxidativ în principalele boli psihiatrice și posibile terapii antioxidante, biometale, nanoparticule, relevanța oxitocinei, relația dintre cei mai importanți neurotransmițători: serotonină și dopamină în relația dintre suicid și agresiivitate. De asemenea, am explorat o nouă tehnică de tratament în dependența alcoolică și, de asemenea importanța și impactul tulburărilor metabolice, având în vedere că pentru pacienții psihiatrici acestea reprezintă o problemă frecventă care complică evoluția stării psihice. Mai mult, am studiat câteva modele animale în tulburările afective și tulburările cognitive dintr-o perspectivă practică, dar și teoretică, care poate reprezenta un model de traducere pentru cercetări viitoare. În acest fel, am analizat efectele cognitive și antioxidante ale unui extract dintr-o plantă care poate avea unele proprietăți terapeutice într-un model de amnezie la șoareci, având în vedere efectul protector cognitiv pe care l-am observat.

Paradigma stresului oxidativ în psihiatrie este o problemă specială pe care împreună cu colaboratorii noștri am studiat-o în ultimii ani, luând în considerare rezultatele promițătoare pe care le-am observat asuăra mai multor condiții psihiatrice, dar și datele furnizate de comunitatea științifică. În ciuda diversității patologiei psihiatrice, multe sindroame clinice se suprapun în anumite puncte și speculăm că există căi comune care pot explica mai multe tulburări psihiatrice. Ne-am concentrat în principal pe stresul oxidativ în acest sens și am investigat importanța acestuia în patogenia alcoolismului, tulburărilor afective, tulburărilor cognitive sau a schizofreniei. Implicarea stresului oxidativ în mai multe tulburări psihiatrice este susținută de dovezile crescute ale markerilor de peroxidare și de un dezechilibru într-un sistem prooxidant-antioxidant cu produse prooxidante în creștere și, de obicei, o scădere a capacității enzimelor oxidante. Înțelegerea modului în care este implicat stresul oxidativ în patologia psihiatrică ar putea fi un pas important în scopuri de diagnostic, dar și în domeniul terapeutic psihotrop. Descrierea modelelor de afectare oxidativă în unele boli, cum ar fi alcoolismul sau tulburările cognitive, pot oferi indicii cu privire la evoluția stării pacientului acesta fiind și un principal punct de interes al echipei noastre ce studiu.

Proiectele noastre viitoare vor fi legate în principal și de statusul stresului oxidativ în schizofrenie, așa cum am detaliat mai devreme, ca un pas suplimentar față de studiile publicate până acum cu privire la înțelegerea modului în care antioxidanții ar putea acționa în această privință. Tratamentul farmaceutic actual pentru zeci de milioane de oameni din întreaga lume care suferă de schizofrenie este limitat la doar câteva antipsihotice. În ciuda eficacității oarecum dovedite a acestor medicamente, starea generală rezultată în urma tratamentului pentru schizofrenie rămâne sub nivelurile optime. Astfel, opțiunile alternative de tratament sunt absolut necesare. În acest fel, o posibilă abordare terapeutică ar putea fi reprezentată de terapia antioxidantă. Multe substanțe au fost propuse ca alternativă terapeutică, printre care extractul de Ginkgo Biloba, Acizii grași polinesaturați, vitamina C și E, acidul alpha-lipoic, fiecare moleculă având validitate prin prisma datelor științifice din numeroase studii, însă multe din acestea având eșantioane limitate și făcând referire la o singură moleculă. Astfel, sunt necesare studii suplimentare pentru a sistematiza mai bine modul în care terapia antioxidantă ar putea fi aplicată în practica clinică. Aceste studii, care fac parte și din preocupările noastre viitoare, ar trebui, în principiu, să răspundă unor întrebări fundamentale:

1. Ce antioxidanți pot fi folosiți?
2. Care este doza eficientă?
3. Administrare monoterapică sau combinații?
4. Care trebuie să fie durata minimă de tratament?
5. Când ar trebui început tratamentul?
6. Ar trebui tratamentul antioxidant să fie suplimentat cu acizi grași Omega 3?

Sunt necesare studii mai riguroase pentru a evalua tuturor întrebărilor de mai sus, având în vedere problemele menționate anterior cu privire la complexitatea sistemelor biochimice și numeroasele interacțiuni dintre moleculele antioxidante și prooxidante. Având în vedere că în cadrul clinicii noastre au fost efectuate și studii asupra efectului diferiților agenți cu efect antioxidant (L-lizină, acizi grași omega-3 în uleiul de pește, extractul de Ginkgo Biloba, etc.), precum și rezultatele citate de către literatura de specialitate, există toate condițiile preliminare pentru un studiu complex asupra efectelor administrării de antioxidanți la pacienții cu schizofrenie, pentru a răspunde la cât mai multe dintre întrebările fundamentale din acest domeniu, menționate mai sus.